

co bylo uvedeno, jest zcela nerozhodno, přiznala-li žalobkyně v žalobě, že žalovaná přeložila před šesti nedělemi své sídlo *fakticky* do Brna — nehledíc ani k tomu, že v přípravném spise ze dne 15. listopadu 1927 vysvětlila své stanovisko v ten smysl, že tu mohlo jíti nejvýše o přeložení hlavního závodu, který nemusí býti totožným se sídlem společnosti, jímž jest vždy jen sídlo ve smyslu právním, totiž sídlo určené stanovami a zápisem do rejstříku — neboť pouhé faktické přeložení sídla akciové společnosti bez zápisu do obchodního rejstříku jest právně bezvýznamným a bezúčinným. Vzhledem k zmíněné již povaze rejstříkového zápisu při akciové společnosti jest také lhostejno, zda žalobkyně o *faktickém* přeložení sídla, pokud se týče správy společnosti z Prahy do Brna věděla, čili nic. Poněvadž podle stanov žalované společnosti v době podání žaloby byla jejím sídlem Praha a toto sídlo bylo zapsáno v obchodním rejstříku, což ostatně není sporným, jest toto sídlo rozhodným pro určení místní příslušnosti dovolaného soudu.

Čís. 8106.

Ustanovil-li zůstavitel, že děti, svobodné v den nápadu, budou míti společný výměnek, stal se nárok na výměnek (veškeré výměnkářské dávky) dnem nápadu nedílným vlastnictvím odkazovníků. Zbyl-li v době nápadu odkazu jen jediný svobodný odkazovník, má nárok na celý výměnek, nikoliv pouze na jeho poměrnou část.

(Rozh. ze dne 2. června 1928, Rv I 1630/27.)

Podle poslední vůle ze dne 14. ledna 1921 zřídila matka stran Marie D-ová pro své děti Ondřeje, Jana, Annu a Marii po sv. Jakubu 1926 ve své usedlosti, pokud tyto děti budou svobodny, služebnost bytu a výměnek pozůstávající z každoročních dávek v závěti blíže uvedených. Poslední vůle ustanovila dále, že výměnek tento budou míti svobodně děti společný a že bude odváděn vždy na sv. Havla toho kterého roku celý napřed. Podle odevzdací listiny ze dne 3. listopadu 1922 byla pozůstalost po Marii D-ové ve smyslu poslední vůle odevzdána a pro zmíněné děti Ondřeje, Jana, Annu a Marii byla na nemovitostech v závěti uvedených knihovně zajištěna ona služebnost bytu a výměnek. Z osob oprávněných k pobírání výměnku a majících nárok na služebnost bytu zbyl po sv. Jakubu dne 26. července 1926 toliko Jan D., neboť ostatní osoby se před tímto dnem oženily a vdaly. Dne 25. července 1926 převzal usedlost, na niž byl vložen výměnek, žalovaný, na němž se domáhal Jan D. placení celého výměnku. Žalovaný namítl, že žalobce má nárok pouze na čtvrtinu výměnku. *O b a n i ž š í s o u d y* přiklonily se k názoru žalovaného a přisoudily žalobci pouze čtvrtinu výměnku.

N e j v y š š í s o u d přisoudil žalobci celý výměnek.

D ů v o d y:

Ve sporu jde jen o otázku, zda má žalobce právo na celý výměnek, jak tvrdí, domáhaje se ho žalobou, či zda mu přísluší toliko $\frac{1}{4}$ z něho, jak namítá žalovaný. Nižší soudy, zaujavše ve sporu právní stanovisko žalovaného, neposoudily věc správně po stránce právní. Zůstavitelka, zřídívši poslední vůlí pro své děti po dobu jejich svobodného stavu služebnost bytu a výměnek, učinila odkaz ve prospěch svých dětí (§ 653 obč. zák.). Pokud se týče výměnku samého, jde o odkaz opětuujících se dávek, spadajících pod pojem zaopatření (§ 672 obč. zák.), které, jak jest poslední vůlí podle § 655 obč. zák. rozuměti, chtěla zůstavitelka svým dětem zajistiti po dobu, pokud budou svobodny, v rozsahu v poslední vůli blíže uvedeném. Ustanovila-li zůstavitelka, že výměnek budou míti svobodné děti společný, lze tomu podle § 655 obč. zák. rozuměti jen tak, že jak sám nárok na výměnek, tak i veškeré dávky tvořící výměnek byly a staly se dnem splatnosti po sv. Havlu nedílným vlastnictvím obdařených odkazovníků (§ 825 obč. zák.), třebas každý z nich byl jinak úplným vlastníkem svého podílu. Jest nyní otázkou, jak se utvářil právní poměr založený poslední vůlí ohledně tohoto výměnku mezi odkazovníky a žalovaným jako osobou, k jejíž tíži odkaz připadl (§ 649 obč. zák.) v den 26. července 1926, kdy odkaz teprve napadl, byv zřízen pro dobu po sv. Jakubu roku 1926. V tento den zbyl totiž z obdařených odkazovníků toliko žalobce, ježto ostatní obdaření odkazovníci oženivše nebo provdávše se, nenabyli práva na odkaz a jejich podíly se uvolnily. Odpověď na otázku, co se stalo s uprázdněnými podíly ostatních odkazovníků, dává ustanovení § 689 obč. zák. Podle tohoto ustanovení zákona připadne odkaz, jehož odkazovník přijmouti nemůže nebo nechce, náhradník. Není-li náhradníka, jak jest tomu v souzeném případě, a je-li s celým odkazem pamatováno na několik osob nedílně nebo výslovně rovnými díly, přibude podíl, jehož některý z nich nenabude, ostatním odkazovníkům. Příslušel-li, jak shora řečeno, nárok na výměnek podle obsahu poslední vůle všem obdařeným dětem nedílně, nelze vzhledem k řečenému ustanovení zákona pochybovati o tom, že žalobci přísluší výměnek celý, nikoli jen $\frac{1}{4}$ z něho, uvolnily-li se podíly ostatních odkazovníků. Pro žalobce vzniklo tím právo na přírůstek (rozh. víd. nejv. s. Gl. U. čís. 4681, Stubenrauch I. 880, Krainz-Ehrenzweig, Dědické právo str. 504 a Krasnopolski str. 147). Že tento výklad shoduje se i s vůlí zůstavitelky, lze dovoditi z obsahu poslední vůle. Tato neobsahuje sice zvláštního ustanovení o tom, že v případě, kdyby některý z odkazovníků nenabyl nároku na výměnek, jeho podíl připadá ostatním odkazovníkům. Avšak právě z toho, že zůstavitelka neučinila výslovně opačné ustanovení v poslední vůli, naopak zvláště zdůraznila, že výměnek měl býti vůbec společný ohledně všech dávek, dlužno usouditi na to, že bylo vůlí zůstavitelky, nezkracovati rozsah výměnku, pokud aspoň jeden z obdařených měl naň nárok. Této její vůli nasvědčuje ostatně i to, že podle prvního odstavce poslední vůle

vyloučila zůstavitelka svého syna Jiřího (žalovaného) výslovně z užívání usedlosti.

Čís. 8107.

Tím, že byla právoplatně zamítnuta manželova žaloba o rozvod manželství od stolu a lože z viny manželky, nebyla ještě rozhodnuta otázka, zda jest po zákonu důvodným odpor manželky, vrátiti se do společné domácnosti.

Vyživovací povinnost manželova trvá bez ohledu, zda manželka má vlastní jmění čili nic, a zavazuje k tomu, by byla výživa poskytována podle manželových sil a byla přiměřená manželovu stavu. Toto manželčino právo předpokládá zpravidla, by manželé žili ve společné domácnosti, dlužno je však přiznati i tehdy, bylo-li manželské společenství zrušeno manželem svémocně.

(Rozh. ze dne 2. června 1928, Rv I 1926/27.)

Žalobě manželky proti manželi o placení výživného procesní soud první stolice vyhověl. Důvody: Manželka domáhá se na svém manželi placení výživného, manželství stran není dosud soudně ani rozvedeno, ani rozloučeno, strany žijí od ledna 1924 fakticky odděleně. Podle § 91 obč. zák. jest manžel povinen poskytovat manželce slušnou výživu podle svého majetku, pokud nebyl soudním rozhodnutím povinnosti té sprostěn. Jsou-li tu zákonné důvody pro oddělené bydliště manželky, má tato proti svému manželi zákonný nárok, by jí po dobu jejího odděleného bydlení platil na její výživu přiměřeně svému majetku. V souzeném případě byla mezi stranami v jich sporu o rozvod manželství dne 9. prosince 1926 pravoplatně skončeném, již rozhodnuta právní otázka, zda odpor žalobkyně, vrátiti se do společné domácnosti žalovaného, jest po zákonu důvodným, ježto bylo uznáno, že nelze za zjištěných poměrů tento návrat žalobkyně do společné domácnosti žalovaného požadovati. Jest proto nárok žalobkyně, by jí žalovaný platil výživné, co do právního důvodu plně oprávněným. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací soud nemůže sice schváliti právní názor soudu první stolice, že v souzeném případě byla mezi stranami v jejich sporu o rozvod manželství od stolu a lože již rozhodnuta právní otázka, zda odpor žalobkyně, vrátiti se do společné domácnosti žalovaného, je po zákonu důvodným, neboť v onom sporu byla jen dovolatelem podaná žaloba o rozvod od stolu a lože z viny žalované právoplatně zamítnuta a pouze tento výrok stal se mezi stranami podle § 411 c. ř. s. právoplatným. Ale to není na újmu správnosti právního názoru napadeného rozsudku,